

DROU NR 82

URZĄD MIEJSKI w SOSNOWCU
BIURO RADY MIEJSKIEJ

Wpłynęło 2019-01-22

L. dz.

Podpis *Am*

Uchwała Nr

Rady Miejskiej w Sosnowcu

z dnia2019 roku

w sprawie uchwalenia „Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2019 – 2021”

Działając na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 995 ze zmianami) oraz art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2018 r. poz. 998 ze zmianami)

Rada Miejska w Sosnowcu:

§ 1.

Uchwała „Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2019 - 2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Sosnowca.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący

Rady Miejskiej w Sosnowcu

Mateusz Bochenek

RADCA PRAWNY

Rafał Cinteński-Miroslaw

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej

mgr Monika Holewa

ZASTĘPCA PREZYDENTA NACZELNIK
WYDZIAŁU POLITYKI SPOŁECZNEJ

Anna Letynak

mgr Sabina Szanek

**Program rozwoju
Rodzinnej Pieczy Zastępczej
w mieście Sosnowiec
na lata 2019-2021**

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Diagnoza i charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Sosnowcu
- III. Analiza SWOT
- IV. Adresaci Programu
- V. Realizatorzy Programu
- VI. Cel główny Programu
- VII. Cele szczegółowe Programu i sposoby realizacji
- VIII. Wskaźniki ewaluacji
- IX. Źródła finansowania
- X. Zakończenie

I. Wprowadzenie

Do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2019-2021 to system działań instytucji i osób, skierowany do zapewnienia właściwej opieki i wychowania dzieciom, wobec których funkcji tych nie wypełniają okresowo rodzice biologiczni.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę sytuacji rodzinnej pieczy zastępczej oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi.

Celem programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Sosnowca oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją działań podjętych w dotychczas obowiązującym „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej” wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych na lata 2016 – 2018.

Program Rozwoju Pieczy Zastępczej wraz z corocznym limitem rodzin zastępczych zawodowych będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2017 roku, poz. 682 z późniejszymi zmianami).
2. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 995 z późniejszymi zmianami).
3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2018 roku, poz. 450 z późniejszymi zmianami).
4. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U z 2018 roku, poz. 998 z późniejszymi zmianami).

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo - wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.
3. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.
4. Prowadzenie placówek opiekuńczo - wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.
5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu rodzinnego.
6. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:
 - a. grup wsparcia,
 - b. specjalistycznego poradnictwa.
7. Powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo - wychowawczych.
8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.
9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.
10. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy.
11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.
12. Finansowanie:
 - a. świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo - wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo - terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,
 - b. pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo - wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo - terapeutyczne,
 - c. szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej typu

rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego.

13. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo - finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.
14. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz rządowego programu wsparcia rodzin z dziećmi.
2. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła rozwiązania systemowe, które z założenia poprzez intensywną profilaktykę i pracę z rodziną ma się przyczynić do poprawy jakości pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez te rodziny i w konsekwencji przeciwdziałać umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej rodzinnej czy też instytucjonalnej.

Po wejściu w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (od dnia 01.01.2012r.) powstały nowe perspektywy wsparcia rodzin biologicznych oraz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej.

Nowe zadania po wejściu w życie w/w ustawy to przede wszystkim:

- a. nabór, kwalifikacja i szkolenia zawodowych i niezawodowych rodzin zastępczych,
- b. wsparcie koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dziecka w rodzinie zastępczej,
- c. poradnictwo specjalistyczne, grupy terapeutyczne, grupy wsparcia, projekty socjalne promujące i integrujące środowisko rodzin zastępczych, rozwój aktywności dziecięcej,
- d. opracowywanie planu pomocy dziecku, sporządzanie okresowej oceny sytuacji dziecka oraz oceny funkcjonowania rodziny zastępczej,
- e. obejmowanie wsparciem asystenta rodziny rodziców biologicznych dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w celu umożliwienia powrotu dzieci do swoich naturalnych rodzin - wsparcie finansowe,
- f. nowe świadczenia dla rodzin zastępczych i dzieci w nich umieszczonych.

II. Diagnoza i charakterystyka rodzinnej pieczy zastępczej w Sosnowcu

Rodzina jest podstawową komórką życia społecznego oraz najlepszym dla dzieci, nigdy niedającym się zastąpić w pełni, środowiskiem wychowania i opieki nad nimi. Jednak niekiedy dochodzi do niewłaściwego wypełniania funkcji przez naturalną rodzinę i wówczas zachodzi potrzeba podjęcia interwencji na rzecz najlepiej pojętego interesu dziecka.

Zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz sprawowanie pieczy zastępczej od dnia 1 stycznia 2012 roku reguluje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z preambułą ustawy, jej celem podstawowym jest:

1. Dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności.
2. Dobro rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

Prezydent Miasta Sosnowca stosownymi zarządzeniami (Nr 863 z 07.10.2011r. oraz Nr 1091 z 12.12.2011 r.) wyznaczył Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu zarówno na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, jak i do organizacji pracy z rodziną.

Zadania dotyczące organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w obrębie Działu ds. Rodzin realizuje Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Obecnie w Sosnowcu zatrudnionych 19 koordynatorów rodzinnej pieczy, 3 psychologów i 2 pedagogów, którzy obejmują swoim wsparciem około 300 rodzin zastępczych i ich wychowanków.

Zgodnie z wymogami ustawowymi koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod swoją opieką więcej niż 15 rodzin. W naszym mieście zatrudnienie w tym zakresie jest dostosowane do realnych potrzeb, a środki na pokrycie kosztów wynagrodzeń w dużej części są pozyskiwane ze źródeł zewnętrznych w ramach konkursów ogłaszanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej w Sosnowcu

Według stanu na październik 2018 roku w Sosnowcu funkcjonowały 262 rodziny zastępcze, w których umieszczonych było 390 dzieci:

- 196 rodzin spokrewnionych (234 dzieci)
- 46 rodzin niezawodowych (62 dzieci)

- 17 rodzin zawodowych (91 dzieci)
- 3 rodzinne domy dziecka (21 dzieci)

Zgodnie z założeniami ustawy, system pieczy zastępczej ma na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. W ciągu ostatnich lat zauważa się dużą rotację oraz niestety dłuższy okres przebywania dzieci w rodzinie zastępczej.

Dzieci opuszczające pieczę zastępczą coraz częściej powracają do swoich rodziców biologicznych, a gdy to jest niemożliwe, są umieszczane w rodzinach adopcyjnych. Niestety zdarzają się również incydentalne przypadki, że rodziny zastępcze nie wypełniają prawidłowo powierzonych im funkcji (dotyczy to głównie rodzin spokrewnionych, które mają problem alkoholowy lub nie radzą sobie z nastolatkami). Wówczas udzielana jest pomoc w rozwiązaniu problemu, a jeżeli podejmowane działania nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, Organizator rodzinnej pieczy zastępczej (Zespół ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej) wnioskuje do sądu o natychmiastowe rozwiązanie rodziny zastępczej, wskazując jednocześnie miejsce umieszczenia dziecka. W przypadku małych dzieci (do 10 roku życia) wskazuje się inną rodzinę zastępczą, która wyraża na to zgodę, a w przypadku starszych dzieci - placówkę opiekuńczo - wychowawczą.

Tabela nr 1. Rozwój zawodowych form rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2018

Liczba rodzin	2015	2016	2017	2018
Zawodowe rodziny zastępcze	13	16	16	19
Rodzinny dom dziecka	2	2	3	3
Razem	15	18	19	21

Źródło: Dane MOPS - opracowanie własne DR

Tabela nr 2. Liczba dzieci umieszczonych w zawodowych rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka w latach 2015-2018

Liczba dzieci	2015	2016	2017	2018
Zawodowe rodziny zastępcze	42	51	57	102
Rodzinny dom dziecka	12	13	21	26

Razem	54	64	78	128
-------	----	----	----	-----

Źródło: Dane MOPS - opracowanie własne DR

Tabela nr 3. Odływ dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2018

Dzieci	2015	2016	2017	2018
Powrócili do rodziców biologicznych	18	14	18	9
Umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej	2	7	0	3
Umieszczone w pieczy instytucjonalnej	2	7	1	1
Przysposobione	13	24	17	16
Inne	5	1	5	3
Razem	40	53	41	32

Źródło: Dane MOPS - opracowanie własne DR

Tabela nr 4. Napływ dzieci do rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015-2018

Dzieci	2015	2016	2017	2018
Z rodziny naturalnej	44	51	49	55
Z rodzinnej pieczy zastępczej	8	17	10	18
Z instytucjonalnej pieczy	7	15	7	3
Inne	12	14	7	7
Razem	71	97	73	83

Źródło: Dane MOPS - opracowanie własne DR

Powody umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych:

W zdecydowanej większości (w ok. 80 %) dzieci w rodzinach zastępczych są umieszczane z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i uzależnienia od alkoholu rodziców. Często przyczyny te występują równolegle.

Pojedyncze przypadki umieszczenia dzieci w rodzinach zastępczych to:

- a. długotrwała lub ciężka choroba (nowotwór, choroba psychiczna) oraz niepełnosprawność (głównie intelektualna);
- b. pólsieroctwo (jeden z rodziców nie żyje, a drugi nie wykazuje zainteresowania dzieckiem lub nie ma pełnej władzy rodzicielskiej albo, co często się zdarza, matka dziecka umarła a ojcostwo nie jest ustalone);
- c. sieroctwo: (oboje rodzice nie żyją, a najbliższa rodzina nie zgadza się na adopcję);
- d. pozostawienie przez matkę dziecka w szpitalu po urodzeniu;
- e. pobyt jednego lub obojga rodziców za granicą;
- f. małoletnie matki.

Większość rodziców dzieci umieszczonych w pieczy ma trudne warunki materialne i mieszkaniowe, ale jest to zwykle efektem bezradności, uzależnień, szczególnie od alkoholu oraz złego funkcjonowania w sferze życia społecznego, zawodowego i psychicznego. Osoby te mają duży opór przed dokonaniem zmian w swoim życiu pomimo oferowanej pomocy m. in. ze strony pracownika socjalnego, asystenta rodziny i kuratora rodzinnego. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej wiąże się z ograniczeniem lub odebraniem praw rodzicielskich przez sąd, a ku temu zawsze muszą być poważne powody, tj. rażące zaniedbanie i niezaspakajanie podstawowych potrzeb dziecka, a także, w sytuacjach interwencyjnych, nieodpowiedzialne zachowanie, które stanowi zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka (np. libacje alkoholowe z udziałem dzieci, pozostawianie małego dziecka w domu bez żadnej opieki ze strony osoby dorosłej).

Monitoring i wsparcie rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka

Po zawiązaniu rodziny zastępczej przydzielany zostaje tej rodzinie koordynator rodzinnej pieczy zastępczej. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Sosnowcu zatrudnionych jest 19 koordynatorów, każdy pod swoją opieką ma do 15 rodzin zastępczych wraz z pełnoletnimi wychowankami, którzy po 18 roku życia nadal pozostają w rodzinie zastępczej (do ukończenia 25 roku życia, jeżeli kontynuują naukę).

Koordynator odwiedza rodziny minimum 2 razy w miesiącu, jeżeli w rodzinie zastępczej występują jakiegokolwiek trudności - kontakt ten jest częstszy w zależności od potrzeb rodziny i dziecka przebywającego w pieczy.

Do zadań koordynatora należy również przygotowywanie planu pomocy dziecku we współpracy z rodziną zastępczą i asystentem rodziny oraz zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych

informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin adopcyjnych.

Koordynatorzy kontaktują się również ze szkołą lub przedszkolem, do którego uczęszczają dzieci z rodzin zastępczych, na jego prośbę sporządzane są opinie z placówek oświatowych o funkcjonowaniu dzieci w tychże placówkach oraz współpracy z ich opiekunami.

Co pół roku (lub w przypadku dzieci do 3 roku życia – co 3 miesiące) sporządzana jest przez koordynatora do sądu ocena sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej, gdzie brane są pod uwagę opinie ze szkoły, rodziny zastępczej, rodziców biologicznych, asystenta rodziny. We wszystkich przypadkach ocena sytuacji dziecka dokonywana jest na posiedzeniach z udziałem: pedagoga, psychologa, koordynatora, asystenta, rodziny zastępczej, rodziców biologicznych dziecka, jeśli ci nie są pozbawieni władzy rodzicielskiej, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego. Celem takiej oceny jest ustalenie aktualnej sytuacji dziecka, analizy metod pracy z dzieckiem, modyfikacji planu pomocy dziecku oraz zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Oceny te są przekazywane do Sądu Rodzinnego.

Koordinator dokonuje również oceny rodziny zastępczej. Pierwsza ocena rodziny dokonywana jest nie później niż przed upływem roku od umieszczenia pierwszego dziecka w rodzinie zastępczej, kolejna ocena po roku od sporządzenia pierwszej, a następne nie rzadziej niż co 3 lata. W przypadku dwóch negatywnych ocen rodziny zastępczej kierowany jest wniosek do sądu o rozwiązanie rodziny zastępczej.

W przypadku niepokojących sygnałów o nieprawidłowym funkcjonowaniu rodziny zastępczej podejmowane są natychmiastowe działania przez koordynatora, który w pierwszej kolejności powiadamia sąd i kuratora o zmianie sytuacji w rodzinie zastępczej, rodzina zastępcza uzyskuje wsparcie pedagoga czy psychologa. Gdy podjęte działania w kierunku poprawy funkcjonowania rodziny zastępczej nie przynoszą oczekiwanych rezultatów, kierowany jest wniosek do sądu o rozwiązanie rodziny zastępczej. Ponadto rodziny zastępcze obejmowane są różnymi formami wsparcia, m. in. szkoleniami, specjalistycznym poradnictwem psychologicznym i pedagogicznym oraz terapią. Rodziny mają też okazję do regularnych spotkań i wymiany doświadczeń w ramach grupy wsparcia, grupy superwizyjnej tzw. Grupy Balinta, a także możliwość korzystania z psychoterapii indywidualnej. W ramach pracy Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej prowadzone są także zajęcia dla dzieci z rodzin zastępczych, a także trening umiejętności wychowawczych dla rodzin zastępczych spokrewnionych.

Proces kwalifikacyjny kandydatów na rodziny zastępcze

Proces kwalifikacyjny przebiega w trzech zasadniczych etapach:

- a. wstępny wywiad psychologiczny,
- b. badanie i diagnoza psychologiczna,
- c. trening grupowy i udział w szkoleniu.

Wstępny wywiad psychologiczny jest przeprowadzany przez psychologów zatrudnionych w Zespole ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, w miejscu zamieszkania kandydatów. Opiera się na: wstępnej edukacji co do kryteriów i przebiegu procesu kwalifikacji i ocenie kryteriów formalnych (zaświadczenie o niekaralności, zaświadczenie od lekarza POZ o braku przeciwwskazań do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, oświadczenie o pełni władzy rodzicielskiej), ocenie warunków socjalno – mieszkaniowych, wstępnej ocenie motywacji kandydatów.

Badanie i diagnoza psychologiczna jest wykonywana przez psychologów i przebiega w trybie średnio od 3 do 5 wizyt diagnostycznych. Badanie to polega na:

- a. wywiadzie diagnostycznym opierającym się głównie na analizie linii życiowej kandydata (rodzina generacyjna, prokreacyjna, funkcjonowanie społeczne, zawodowe, zasoby, role społeczne, relacje z osobami znaczącymi, własne doświadczenia okresu dziecięcego, ocena motywacji pod kątem doświadczeń własnych),
- b. przeprowadzeniu ustrukturalizowanych badań psychologicznych przy pomocy testów psychologicznych kandydatów oraz w przypadku posiadania własnego potomstwa także ich niepełnoletnich dzieci (*wszystkie narzędzia diagnostyczne stosowane w praktyce diagnostycznej MOPS w Sosnowcu są sygnowane przez Polską Pracownię Testów Psychologicznych i posiadają niezbędne właściwości psychometryczne).

Testy służą do oceny stanu zdrowia psychicznego, diagnozy osobowości kandydatów, oceny ich postaw rodzicielskich, a także do oceny funkcjonowania emocjonalnego, społecznego, relacji wewnątrzrodzinnych. Wyniki uzyskanych badań oraz wywiad diagnostyczny oceniane są przez min. 2 psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Na tym etapie w przypadku pozytywnej oceny pedagogicznej oraz pozytywnej oceny psychologicznej kandydaci zostają dopuszczeni do udziału w części treningowej oraz specjalistycznej szkolenia

Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze, prowadzone przez MOPS w Sosnowcu, opiera się na autorskim programie psychologów Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Program został zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Szkolenie składa się z 70 godzin szkoleniowych. Zajęcia najczęściej odbywają się w systemie weekendowym. Opierają się na wykładach, warsztatach, pracy w grupie oraz treningu. Szkolenie zawsze rozpoczyna się od treningu grupowego, w którym udział jest obowiązkowy.

W całościowej ocenie predyspozycji kandydatów istotne znaczenie ma również udział i funkcjonowanie kandydatów w grupie podczas szkolenia (min. obecność na zajęciach, systematyczność, postawa współpracująca, relacje z prowadzącymi i pozostałymi kandydatami).

Część treningowa składa się z 2-dniowego spotkania treningowego (16 godzin), którego celem jest:

- a. pogłębianie samoświadomości w zakresie funkcjonowania w rolach społecznych,
- b. pogłębianie rozumienia siebie i swojego miejsca w grupie,
- c. rozwijanie umiejętności komunikacyjnych,
- d. rozwijanie umiejętności wyrażania uczuć,
- e. kształtowanie umiejętności lepszego rozumienia siebie i dziecka,
- f. rozwijanie umiejętności nawiązywania pozytywnych, wspierających relacji,
- g. kształtowanie świadomości własnych barier i ograniczeń,
- h. diagnoza funkcjonowania kandydata w grupie.

Część specjalistyczna składa się z warsztatów poświęconych określonej tematyce, zgodnie z programem szkolenia. Obejmuje zarówno kwestie formalne pieczy zastępczej (podstawy prawne, finansowanie), etyczne, wychowawcze oraz psychologiczne. Na zajęciach szeroko jest omawiana specyfika funkcjonowania dziecka w pieczy zastępczej.

Po ukończonym szkoleniu zostaje powołany zespół kwalifikacyjny, który dokonuje ostatecznej oceny predyspozycji kandydatów. W jego skład wchodzi kierownik Działu Rodzin, kierownik Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej, psycholog oraz pedagog. W przypadku kiedy rodzina pełni już tymczasową opiekę nad dzieckiem w skład zespołu wchodzi koordynator rodzinnej pieczy zastępczej, który wspiera określoną rodzinę. Decydujące znaczenie w ocenie predyspozycji kandydata ma diagnoza psychologiczna oraz ocena funkcjonowania w grupie podczas szkolenia (ze szczególnym uwzględnieniem treningu).

Sosnowiec na tle innych miast

Sosnowiec w dalszym ciągu jest wśród miast w województwie śląskim, które otrzymują najwyższe dotacje z Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w celu zatrudnienia koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Zatrudnienie 19 koordynatorów pozwala na objęcie wsparciem i monitoringiem wszystkie rodziny zastępczych.

Na podstawie analizy porównawczej przyznawanych świadczeń dla rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci, wnioskuje się, że Sosnowiec, jako jeden z nielicznych powiatów realizuje wszystkie świadczenia (w tym fakultatywne) wskazane w ustawie o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej. Ich wysokość jest ustalana każdorazowo z wnioskującą o świadczenie uznaniowe rodziną, a zasadność przyznania takiej pomocy potwierdzana przez koordynatora tej rodziny. Przyznając pomoc fakultatywną, tj. jednorazową pomoc na przyjęcie dziecka, świadczenie w związku ze zdarzeniem losowym lub zdarzeniem mającym wpływ na jakość sprawowanej opieki bierze się pod uwagę indywidualne potrzeby dziecka. Dodatkowo przyznaje się świadczenia na dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania oraz dofinansowanie do remontu domu lub mieszkania rodziny zastępczej zawodowej i rodzinnego domu dziecka.

W przypadku, gdy dziecko pochodzi z innego niż Sosnowiec powiatu, wiążą nas ustalenia zawarte w porozumieniu między powiatami, które obligują do uzyskania zgody z innego powiatu na przyznanie i wysokość świadczenia fakultatywnego. Zdarza się, że inne powiaty nie wyrażają zgody na przyznanie świadczenia fakultatywnego lub wyrażają zgodę na niższą niż proponujemy wysokość świadczenia.

W czerwcu 2017 roku podczas V Kongresu Rodzicielstwa Zastępczego, który odbył się w Ministerstwie Rozwoju w Warszawie, podsekretarz stanu w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, wręczył dla miasta Sosnowiec i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sosnowcu wyróżnienie od Koalicji na Rzecz Rodzinnej Opieki Zastępczej za konsekwentne, od 5 lat wspieranie rozwoju rodzinnej opieki zastępczej.

Wyróżnienie zostało przyznane na podstawie danych ilościowych i jakościowych z okresu ostatnich pięciu lat, a także opinii rodziców zastępczych sprawujących pieczę nad powierzonymi dziećmi. Jest to nagroda za wzmoczone wysiłki w kierunku deinstytucjonalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb małych dzieci.

Stała współpraca pracowników Działu ds. Rodzin i Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej z rodzicami zastępczymi, władzami miasta, ośrodkiem adopcyjnym, sądem rodzinnym i organizacjami pozarządowymi stworzyła w Sosnowcu efektywny system wsparcia rodziny i rodzinnej pieczy zastępczej. Dzięki temu wyróżniamy się w skali kraju, a dzieci mogą wychowywać się w rodzinach, a nie w placówkach. Osiągnięte wskaźniki, dzięki którym wyróżniono Sosnowiec, to m.in.:

- Zmniejszenie liczby dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych i zapewnienie miejsca w rodzinach zastępczych dla małych dzieci.
- Profesjonalizacja zawodu rodzica zastępczego - liczba rodzin zastępczych zawodowych wzrosła z 2 w 2012 roku do 21 w 2018 roku (w tym 18 rodzin zastępczych zawodowych i 3 rodzinne domy dziecka).
- Intensywna praca z rodzicami biologicznymi w kierunku powrotu dziecka z pieczy zastępczej do swoich naturalnych rodziców.

- Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa, szkoleń i superwizji zarówno dla rodziców zastępczych, jak i pracowników w celu podnoszenia kompetencji zawodowych.
- Zapewnienie wsparcia finansowego na zabezpieczenie różnych potrzeb dzieci np. bieżącego utrzymania (m.in. odzież, obuwie, art. szkolne), dofinansowanie do wypoczynku, wyposażenie pokoju dziecka, dofinansowanie do leczenia i rehabilitacji.
- Zatrudnienie wystarczającej ilości koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, dzięki czemu każda rodzina zastępcza ma stałe wsparcie takiego pracownika (pod kątem zatrudnienia i otrzymanej dotacji z budżetu państwa na ten cel, Sosnowiec plasuje się na 2 miejscu w województwie śląskim i 6 w skali kraju).

Dodatkowo należy nadmienić, że rozwój rodzinnej pieczy zastępczej w Sosnowcu uzależniony jest od ścisłej współpracy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Sądu Rejonowego IV Wydziału Rodzinnego i Nieletnich oraz Ośrodków Adopcyjnych. Obecnie widoczne są pozytywne efekty tej współpracy.

III. Analiza SWOT

Przy zastosowaniu techniki analitycznej, jaką jest analiza SWOT zostały uporządkowane informacje na temat istniejącego systemu pieczy zastępczej na terenie miasta Sosnowca. Wygenerowane informacje zostały posegregowane na cztery grupy: mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia. Celem przeprowadzonej niniejszej analizy jest efektywne określenie słabych i silnych stron Sosnowca oraz zdefiniowanie szans i zagrożeń w obszarze pieczy zastępczej.

Tabela nr 5. Analiza SWOT – słabe i mocne strony miasta Sosnowca a rozwój rodzinnej pieczy zastępczej

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie działań zapobiegających umieszczeniom dzieci poza ich własną rodziną biologiczną - poprzez pracę asystentów rodzinnych. 2. Zaawansowane działania organizacyjne sprzyjające pomocy rodzinom zastępczym: <ol style="list-style-type: none"> a. wyznaczenie na organizatora opieki zastępczej podmiotu mającego duże doświadczenie w pracy z rodzinami zastępczymi i uzupełnienie go o nową kadrę wyspecjalizowanych pracowników b. dobre warunki lokalowe, c. dostępność - praca osób zajmujących się 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słaba materialna kondycja rodzin sosnowieckich wynikająca m.in. z bezrobocia, niestabilnej sytuacji ekonomicznej rodzin. 2. Powszechny model rodziny to rodzina tzw. mała (rodzice + dzieci), wyizolowana w przeciwieństwie do rodzin wielopokoleniowych, wielodzietnych, o silnych więziach wspierających funkcjonujących np. na Śląsku. 3. Trudności mieszkaniowe sosnowieckich rodzin. 4. Niewystarczająca liczba miejsc zabezpieczających potrzeby dzieci

<p>pomocą rodzinom zastępczym zorganizowana w systemie czasu zadaniowego,</p> <p>d. dobrze przygotowana kadra specjalistów (psycholodzy, pedagodzy, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej) – możliwość prowadzenia wszechstronnych form pracy z rodziną (poradnictwa, terapii, grup wsparcia, warsztatów szkoleniowych).</p> <p>3. Możliwość szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze bezpośrednio przez pracowników organizatora pieczy zastępczej, bez konieczności zlecenia tego zadania podmiotom zewnętrznym.</p> <p>4. Dobra współpraca podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie w środowisku lokalnym.</p> <p>5. Wdrożony system zabezpieczenia noworodków pozostawionych przez matki na oddziałach położniczych w szpitalu.</p> <p>6. Dostępność do ośrodków adopcyjno- opiekuńczych na terenie miasta.</p> <p>7. Rozwinięty system wsparcia pełnoletnich osób opuszczających zastępcze form opieki m.in. poprzez zamieszkanie w mieszkaniach chronionych, dostęp do specjalistów: pedagoga, psychologa, radcy prawnego.</p> <p>8. Stałe podnoszenie kwalifikacji rodzin zastępczych - prowadzenie szkoleń, treningów.</p>	<p>wymagających umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej - ograniczona liczba kandydatów na rodziny zastępcze, w tym zawodowe.</p> <p>5. Mało skuteczna edukacja społeczna w zakresie rodzicielstwa zastępczego – brak osób chętnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.</p>
<p>Pozytywne zewnętrzne uwarunkowania</p> <p>- szanse</p>	<p>Zewnętrzne warunki negatywne</p> <p>- zagrożenia</p>
<p>1. Propagowanie rodzicielstwa zastępczego – zapoczątkowanie długofalowych zmian w świadomości społecznej.</p> <p>2. Rozpoczęcie procesu traktowania funkcji opiekuna zastępczego – jako profesji (wynagrodzenie, urlop, szkolenia).</p> <p>3. Możliwość pozyskiwania wsparcia ze źródeł zewnętrznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> • udział w projektach MRPiPS • dostęp do funduszy unijnych <p>4. Pozyskiwanie nowych podmiotów oraz podejmowanie wspólnych inicjatyw Miasta</p>	<p>1. Ubożenie niektórych grup rodzin polskich, szczególnie w obszarach poidustrialnych.</p> <p>2. Zagrożenie zjawiskiem uzależnienia od pomocy społecznej - wyuczzonej bezradności.</p> <p>3. Niechęć przed umieszczaniem dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej (rodzice biologiczni łatwiej akceptują umieszczenie dzieci w placówkach – gdyż placówka nie stanowi „konkurencji” dla rozwoju więzi).</p> <p>4. Trudności związane z wykonywaniem zadań rodziny zastępczej (praca przez całą dobę, dekonstrukcja rodziny związana z przyjęciem dziecka do rodziny zastępczej, konieczność</p>

<p>i organizacji pozarządowych.</p> <p>5. Wykorzystanie zainteresowania mediów w kampaniach promujących rodzinne formy pieczy zastępczej.</p>	<p>pracy z dzieckiem z trudnościami i jego biologicznymi rodzicami).</p> <p>5. Brak pozytywnych wzorców wychowania rodzinnego.</p> <p>6. Niewystarczająca edukacja społeczna w zakresie rodzicielstwa zastępczego.</p>
---	--

Źródło: Opracowanie własne MOPS – ZPZ.

IV. Adresaci Programu

1. Dzieci, które wymagają czasowej opieki poza swoją rodziną naturalną.
2. Kandydaci na rodziny zastępcze.
3. Rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.
4. Rodziny zastępcze spokrewnione.
5. Pełnoletni wychowankowie pieczy zastępczej.

V. Realizatorzy Programu

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako organizator pieczy zastępczej przy współpracy z instytucjami i organizacjami, które pracują na rzecz rodzin z dziećmi.

VI. Cel główny Programu

Celem głównym programu jest tworzenie warunków do zintegrowanego i skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej.

Pod tym szerokim sformułowaniem należy rozumieć stworzenie warunków umożliwiających organizację systemu opieki nad dzieckiem, który w konsekwencji doprowadzi do rozwoju rodzinnych form pieczy zastępczej. Zabranie dziecka z rodziny biologicznej ma być ostatecznością, gdy jego dobro jest zagrożone. Działaniu temu towarzyszy przyjęcie zasady, zapewnienia dziecku optymalnych warunków rozwojowych, które mogą gwarantować rodzinne formy opieki: rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka. W obszarze tym kładzie się nacisk na promocję, pozyskiwanie i szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinne domy dziecka.

Zwrócić uwagę należy również na zmianę proporcji umieszczania dzieci (pozbawionych okresowo opieki rodzicielskiej) w rodzinach zastępczych w stosunku do liczby dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych – na korzyść tego pierwszego rozwiązania. Przekształcenia te, jak wszystkie zmiany następujące w życiu społecznym, podlegają

wpływowi różnorodnych, często mało przewidywalnych czynników. Wymagają czasu, nie mogą być wprowadzane pochopnie, kreować „sztucznych” i nieprawdziwych psychologicznie rozwiązań. Dlatego zadbać należy o akceptację społeczną wprowadzanych założeń, być otwartym na modyfikacje, które wynikają z konfrontacji z rzeczywistością społeczną.

VII. Cele szczegółowe

Tabela nr 6. Cele szczegółowe programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2019 - 2021

Lp.	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty
1	Wspieranie działań na rzecz powstawania profesjonalnych form rodzinnej pieczy zastępczej (rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka).	Organizowanie lokalnych akcji promujących rodzicielstwo zastępcze.	Wzrost liczby chętnych do przyjęcia dzieci do rodziny w ramach pieczy zastępczej niezawodowej i zawodowej.
		Szkolenie kandydatów na nowe rodziny zastępcze niezawodowe i zawodowe rodziny zastępcze.	Przekształcanie się rodzin zastępczych niezawodowych w zawodowe rodziny zastępcze.
		Organizacja konferencji, festynów, wernisaży oraz innych imprez okolicznościowych promujących rodzicielstwo zastępcze.	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości i znaczenia rodzin zastępczych.
		Publikacja w prasie artykułów przybliżających problematykę rodzicielstwa zastępczego.	
		Opracowanie i upowszechnienie ulotek informacyjnych, plakatów, banerów.	
2	Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy na rzecz dziecka pozabawionego właściwej opieki i wsparcia.	Tworzenie sieci zawodowych rodzin zastępczych i Rodzinnych Domów Dziecka na terenie miasta Sosnowca oraz poza nim.	Stworzenie spójnego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny zastępczej.
		Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy.	Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
		Tworzenie projektów wspierania rozwoju pieczy zastępczej z uwzględnieniem jej specyficznych potrzeb.	Dostosowanie systemu pomocy i wsparcia do specyficznych potrzeb dziecka.
3	do specjalistycznego wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą oraz dzieci w nich	Wdrożenie systemu cyklicznych szkoleń podnoszących kwalifikacje dla funkcjonujących rodzin zastępczych.	Permanentne zwiększanie się kompetencji rodzin zastępczych.

		Kontynuowanie zawiązanej grupy wsparcia dla rodzin zastępczych.	Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych zagrożonych wypaleniem zawodowym,
		Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej.	Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych rezygnujących z pełnienia swej funkcji.
		Zapobieganie wypaleniu zawodowemu osób tworzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.	
		Podejmowanie działań na rzecz harmonijnego rozwoju dzieci w pieczy zastępczej.	
4	Inicjowanie działań zmierzających do najbardziej minimalnego okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka.	Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych lub kierowanych do adopcji.
		Współpraca z kuratorami, pracownikami socjalnymi, asystentami, pracownikami ośrodków adopcyjnych.	Skrócenie czasu pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
		Stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zastępczej.	
		Praca z rodziną biologiczną dziecka na rzecz jego powrotu do rodziny.	
		Wspieranie dziecka i rodziny zastępczej podczas procesu adopcji.	
5	Wspieranie działań na rzecz skutecznego systemu pomocy dla osób usamodzielnianych	Realizacja projektów dofinansowanych z UE związanych z wyrównywaniem szans wchodzenia w dorosłe życie.	Podniesienie aspiracji młodzieży opuszczającej rodziny zastępcze.
		Utrzymanie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków.	Nabywanie umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego życia.
		Pomoc w uzyskiwaniu zatrudnienia i mieszkania z zasobów miasta dla wychowanków pieczy zastępczej.	Zwiększenie liczby usamodzielnianych wychowanków kontynuujących naukę.

6	Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną zastępczą.	Organizowanie szkoleń dla koordynatorów, pedagogów i psychologów m.in. przez Poradnię Pedagogiczno - Psychologiczną, Pracowników Ośrodka Adopcyjnego, Przedstawicieli Sądu.	Podnoszenie wiedzy i umiejętności wśród kadry współpracującej w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.
		Udział pracowników Zespołu ds. Rodzinnej Pieczy Zastępczej w superwizji.	Wzmacnianie kompetencji pracowników i zapobieganie zjawisku wypalenia zawodowego.

Źródło: Opracowanie własne MOPS – ZPZ.

VIII. Wskaźniki ewaluacji

Wskaźnikami osiągnięcia planowanych celów szczegółowych będą:

1. Liczba pozyskanych kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.
2. Liczba kandydatów, którzy uzyskali świadectwo kwalifikacyjne do pełnienia funkcji rodziny niezawodowej i zawodowej.
3. Liczba zawartych umów o pełnienie funkcji zawodowych rodzin zastępczych.
4. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zawodowych i niezawodowych.
5. Liczba dzieci do 10 roku życia umieszczonych w rodzinach zawodowych i niezawodowych.
6. Liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych.
7. Liczba dzieci, które przeszły pod opiekę rodzin adopcyjnych.
8. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia specjalistów (psychologów, pedagogów, prawników).
9. Liczba rodzin objętych wsparciem koordynatorów.
10. Liczba rodzin korzystających z grup wsparcia.
11. Liczba pełnoletnich wychowanków korzystających z grup wsparcia.

Zamierzeniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej jest ponadto rozwój pieczy zastępczej, polegający na utworzeniu w perspektywie lat 2019-2021 kolejnych nowych rodzin zawodowych i rodzinnych domów dziecka. W związku z tym plany dotyczące zawodowych rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka na kolejne lata przewidują:

- **w roku 2019** – łączną liczbę rodzin zawodowych wynoszącą 22 (w tym 4 pogotowia rodzinne) i 4 rodzinne domy dziecka;
- **w roku 2020** – łączną liczbę rodzin zawodowych wynoszącą 23 (w tym 4 pogotowia rodzinne) i 5 rodzinnych domów dziecka;
- **w roku 2021** – łączną liczbę rodzin zawodowych wynoszącą 24 (w tym 4 pogotowia rodzinne) i 5 rodzinnych domów dziecka.

IX. Źródła finansowania

1. Budżet Miasta Sosnowca.
2. Dotacje programowe w ramach udziału w konkursach ofert.

X. Zakończenie

Przedstawiony „Program rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2019 – 2021” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i zmieniających się problemów społecznych określone zadania mogą ulegać modyfikacji. Wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Uwidacznia on również, że forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym powrotu do rodziny naturalnej.

Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną biologiczną należy stworzyć dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie na jak długo trafia do innych form opieki zastępczej.

KARTA UZGODNIENI DO UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ

TYTUŁ UCHWAŁY			
w sprawie: uchwalenia „Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2019 – 2021”.			
Wymagane uzgodnienia	Imię i nazwisko Podpis	Data	Ewentualne uwagi
Kierownik – Naczelnik Jednostki opracowującej projekt uchwały	DYREKTOR Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej <i>mgr Monika Halewa</i>	15/01 2019	—
Radca Prawny (opinia pod względem formalno-prawnym)	RADCA PRAWNY <i>Rafał Cimiewski-Miroslaw</i>		
Zastępca Prezydenta odpowiedzialny za realizację wnoszonej uchwały	ZASTĘPCA PREZYDENTA <i>Anna Jedynak</i>	16/01 19	—
Sekretarz Miasta	SEKRETARZ MIASTA <i>Grzegorz Gugałski</i>	18.01. 2019	
Skarbnik Miasta	SKARBNIK MIASTA SOSNOWCA <i>mgr Anna Gabryś</i>		
Inne współodpowiedzialne za projekt uchwały jednostki oraz organizacje, które opiniowały projekt uchwały 1..... WPS 2..... 3.....	NACZELNIK WYDZIAŁU POLITYKI I SPOŁECZNEJ <i>mgr Sabina Sudołek</i>	16.01. 2018	—
Opinia branżowej Komisji RM			
Inne nie wymienione			

PREZYDENT

Arkadiusz Gólski
ARKADIUSZ GÓLSKI

1. UZASADNIENIE MERYTORYCZNE UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ

w sprawie: uchwalenia „Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec na lata 2019 – 2021”.

Obowiązek uchwalenia 3-letniego programu dotyczącego rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej wynika bezpośrednio z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2018 roku poz. 998 ze zmianami).

Zgodnie z przywołanym przepisem, opracowanie i realizacja 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit zawodowych rodzin zastępczych należy do zadań własnych powiatu. Program winien być przyjęty przez Radę Miejską w formie uchwały.

Poprzedni „Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w mieście Sosnowiec” określony był na lata 2016-2018. Obecnie zgodnie z obowiązkiem ustawowym konieczne jest uchwalenie programu na kolejne 3 lata.

Program został przygotowany w oparciu o diagnozę rodzinnej pieczy zastępczej oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi.

Celem programu jest rozwój nowych i wspieranie funkcjonujących już form pieczy zastępczej, zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodzicielskiej opieki zastępczej oraz organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia.

W programie określono również limity rodzin zastępczych zawodowych, do ustalenia których powiaty zostały zobligowane na mocy art. 180 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W latach 2019-2021 planuje się utworzenie 3 nowych rodzin zastępczych zawodowych (w tym pogotowia rodzinnego) i 2 rodzinnych domów dziecka.

Z uwagi na pozytywne rezultaty aktualnie realizowanego Programu Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej w Programie na lata 2019 - 2021 założono kontynuację dotychczasowych działań - w ciągu ostatnich 3 lat liczba rodzin zastępczych zawodowych wzrosła (aktualnie funkcjonuje 21 rodzin zastępczych zawodowych [w tym 4 pogotowia rodzinne] oraz 3 rodzinne domy dziecka); wszystkie noworodki pozbawione opieki rodzicielskiej umieszczane są w rodzinach zastępczych; dzieci (do 10 roku życia) trafiają do rodzin zastępczych, a nie do placówek, dzięki czemu mają większe szanse na prawidłowy rozwój psychofizyczny; nastąpiła profesjonalizacja rodzinnej pieczy zastępczej.

„Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej na lata 2019 – 2021” jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb i zmieniających się problemów społecznych określone w nim zadania mogą ulegać modyfikacji. Program wskazuje, że każda forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym powrotu do rodziny naturalnej. Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną biologiczną należy stworzyć dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie na jak długo trafią do innych form opieki zastępczej.

Program Rozwoju Rodzinnej Pieczy Zastępczej wpisuje się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Sosnowca na lata 2011-2020 i stanowi rozwinięcie kierunku strategicznego określonego jako „Wzmocnienie efektywności opieki nad dzieckiem pozbawionym opieki rodzicielskiej”.

**2. PRZEWIDYWANE SKUTKI FINANSOWE ZWIĄZANE
Z WPROWADZENIEM W ŻYCIE UCHWAŁY RADY MIEJSKIEJ
W PROPONOWANYM BRZMIENIU**

Środki na realizację Programu na 2019 rok zostały ujęte w planie finansowym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i zostały zabezpieczone w wysokości 6 483 464 zł. W następnych latach środki będą planowane corocznie w budżecie MOPS oraz budżecie Wydziału Polityki Społecznej (na porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dziecka objętego rodzinną pieczą zastępczą) na podstawie zestawienia potrzeb.

Zakłada się także pozyskiwanie środków na wdrażanie działań programowych z innych źródeł (dotacje i środki pozabudżetowe; resortowy program „Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej”, przewidujący dofinansowanie zatrudnienia koordynatorów, program pozakonkursowy współfinansowany ze środków Unii Europejskiej).

Główny Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
mgr Marzanna Hering

DYREKTOR
Miejskiego Ośrodka
Pomocy Społecznej
mgr Monika Hulewa